

דף מקורות - פרשת בלק – וקם שבט מישראל

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לז' תמוז תשע"ו א. במדבר כד - 'אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת. והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר איביו וישראל עשה חיל. וירד מיעקב והאביד שריד מעיר. אונקלוס - חזיתיה ולא כען סכיתיה וליתוהי קריב כד יקום מלכא מיעקב ויתרבא משיחא מישראל ויקטיל הרבני מואב וישלוט בכל בני אנשא. רש"י - דרך כוכב. כתרגומו, לשון דרך קשתו (איכה ב ד), שהכוכב עובר כחץ ובלע"ז דישטנ"ט (מזנק) כלומר יקום מושל. ומחץ פאתי מואב. זה דוד.. וקרקר. לשון קורה.. מקבת בור נקרתם (ישעיה נא א).. פורי"ר בלע"ז (לנקב). כל בני שת. כל האומות, שכלם יצאו מן שת בנו של אדם הראשון. והיה ירשה שעיר אויביו. ישראל. וירד מיעקב. ועוד יהיה מושל אחר מיעקב. והאביד שריד מעיר. מעיר החשובה של אדום והיא רומי, ועל מלך המשיח אומר כן..

ב. אור החיים .. כל הנבואה במלך המשיח נאמרה, ויתבאר על פי דבריהם ז"ל (סנהדרין צח). שאמרו בפסוק בעתה אחישנה, זכו אחישנה לא זכו בעתה.. וזה לך האות הן אנו בתחלת מאה הששית לאלף הששי, וכנגד ב' קצים אלו דבר הכתוב, כנגד אם זכו אמר אראנו.. אינו עתה בזמן זה אלא בזמן אחר ויכול להיות שאינו רחוק כל כך, שאמרו ז"ל (דב"ר פ"ב) אם היו ישראל חוזרים בתשובה כמצטרך היו נגאלים מיד אפילו לא יעבור עליהם אלא יום אחד בגלות דכתיב יענך ה' ביום צרה, וכנגד קץ בעתה אמר אשורנו כמו שצופה מרחוק, והוא אומרו ולא קרוב כי הקץ של בעתה ארוך עד למאד בעונות.. וכפל הענין ושינוי הלשון, יתבאר ע"פ דבריהם ז"ל (סנהדרין שם) שאמרו שאם תהיה הגאולה באמצעות זכות ישראל יהיה הדבר מופלא במעלה ויתגלה הגואל ישראל מן השמים במופת ואות כאמור בספר הזוהר.. מה שאין כן כשתהיה הגאולה מצד הקץ ואין ישראל ראויים לה תהיה באופן אחר ועליה נאמר (זכרי' ט') שהגואל יבא עני ורוכב על חמור, והוא מה שאמר כאן כנגד גאולת אחישנה.. דרך כוכב שיזרח הגואל מן השמים, גם רמז.. לנס מופלא.. וכנגד גאולת בעתה שרמז במאמר אשורנו ולא קרוב אמר וקם שבט מישראל פירוש שיקום שבט אחד מישראל כדרך הקמים בעולם דרך טבע, על דרך אומרו (דניאל ג) ושפל אנשים יקים עלה, שיבא עני ורוכב על חמור ויקום וימלוך ויעשה.. וטעם שיעד גאולת אחישנה שהיא כוכב, ליעקב, וגאולת בעתה שהיא עני וכו' לישראל, שהם כתות הצדיקים, נתכוון לומר.. ביאת הגואל ככוכב הוא כשתהיה הגאולה מפאת גדר הבינוני שבישראל שיטיבו מעשיהם ויבא בזכותם.. אבל ביאתו בדרך וקם שבט זה יהיה כשלא יטיבו מעשיהם כת הבינונים ולא יבא אלא מפאת כת הצדיקים שבהם..

עוד רמז במאמר דרך כוכב מיעקב על משיח בן דוד הרמוז בכוכב כנזכר, ואמרו וקם שבט מישראל ירמוז על משיח בן אפרים, והכוונה בזה כי אם ישראל יהיו בגדר שיהיו נקראים יעקב לא יאיר להם אלא משיח בן דוד אבל משיח בן אפרים ימות במלחמה ראשונה שיהרגנו רומילוס כאומרם ז"ל (סוכה נב א), אבל אם ישראל יהיו כולן צדיקים שבשם ישראל יתכנו אז אפילו אותו שבט שהוא משיח הבא מאפרים וקם פירוש תהיה לו תקומה לפני אויביו ולא יהרגנו רומילוס. ותמצא שציוו גדולי ישראל (ע"ח שער העמידה) לכוין בתפלתנו כשאנו אומרים לישועתך קוינו וגו' לבקש רחמים על משיח בן אפרים שלא יהיה נהרג במלחמה.. ואם תאמר והלא אין לישראל אלא עשרה אומות ולמה אמר כל בני שת.. כל בני שת שבאו לזכותם יטהרו לנו באדום, ולזה וקרקר כל בני שת ולא אמר ומחץ כי לא יתאבדו כל האומות לעתיד לבא,

ועליהם נאמר בנבואה (ישעי' סה) הנער בן מאה שנה וגו'. פסחים סח - עולא רמי כתיב (ישעיהו כה) בלע המות לנצח וכתוב (ישעיהו סה) כי הנער בן מאה שנה ימות לא קשיא כאן בישראל כאן בנכרים..

ג. ויקרא ו.. - 'זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר.. אור החיים - ..ליני הלילה דרשו ז"ל על הגלות עד הבוקר שהוא זמן שיריק עלינו כבודו ואתא בוקר, והזמן הוא אחר עבור ת"ק לאלף הששי, לפי מה שקדם לנו מדבריהם ז"ל (ב"ר יט) כי יומו של הקב"ה אלף שנה, ומהשכל יהיו ת"ק ראשונה מדת לילה ות"ק שניה מדת יום, והודיע ה' כי עד הבוקר שכשיגמר ת"ק שנה בגלות עד הבוקר שיהיה העליה, ובוקר זה אין אני יודע אם בוקר של אלף הה' או בוקרו של אלף הו' כי באלף הד' גלה כבוד ישראל בעקב"ו, לזה גילה ה' סודו ביד עבדיו הנביאים כי הוא לבוקר ב', והוא אומר (ישעי' לג) ה' זרועם לבקרים לב' בקרים לבוקר ב' אם לא לבוקר א'. ולזה אמר עד הבוקר הידוע.. כי אלו ישראל היו שלמים היו נגאלים בבוקר ראשון.. שלא נגזר על ישראל גלות אלא יום אחד דכתיב יענך ה' ביום צרה.. ואומר ופשט וגו' להיות שבגדים הראשונים הם לעשות משפט בעושי רעתינו ועכשיו בא להטיב להוציאנו מהגלות ולהטיב אותנו, לזה ילבש בגדי בחינת ההטבה, כי לא יעכב קיבוץ גליות עד כלות עושי רשעה אלא תיכף ומיד יקבץ נפוצותינו ויוציא אותנו ממחנה האנשים הרשעים אל מקום טהור היא ארץ ישראל הטהורה..

ד. קול התור פ"א ד - 'עקבות משיחא בכללות נפתחו תחלה בשעה הראשונה של בוקר יום הששי לשתיאתה, היינו שנת ת"ק לאלף הששי דנא ומשעה לשעה מתקדמים העקבות מבחינות רבות, וכנודע כל שעה ארבעים ואחת שנה ושמונה חדשים..

ה. ויקרא רבה אמור כט - 'בשעה ראשונה עלה במחשבה בשניה נתייעץ עם מלאכי השרת בשלישי כנס עפרו ברביעי גבלו בחמישי רקמו בששי עשאו גולם בשביעי נפח בו נשמה בשמיני הכניסו לגן..

ו. אורות התשובה יב' יב - 'יש שמחשבה יורדת ממרומי גדולתה וממקור טהרתה, מפני שאחרי אשר נתגשמה במעשה ובחיים, טפלו בה אנשים שאינם הגונים.. הדברים הולכים כך עד בוא התור, שמתעוררים עדיני לב חמושים בכח צדקת ד', והם עולים עד ראש הפסגה של מקור טהרת המחשבה, ומתעמקים בתוכיותה, מכניסים בה את הטוהר שבנשמתם, את כונותיהם העדינות ומחשבותיהם הזכות. ומתוך כך, זו המחשבה הכללית בעצמה, שמפני מכאוביה הרוחניים, מדקירת הקוצים הסובבים אותה, היא מוטלת עייפה בחולשת כח, בתרדמת מות, וכמעט באין רוח חיים, מתעוררת היא ומתחלת להשפיע על כל הניגשים אליה, טל חיים בהוד גבורה מפנימיותה, ואז מתעלים בעילויה כל הדבקים בה.